

הסיוע האמריקני: גמילה קלה

25.03.2026 | ד"ר רפאל בן לוי | written by

באמצע ינואר האחרון טען ראש הממשלה בנימין נתניהו בראיון כי על ישראל לצמצם בהדרגה את כספי הסיוע האמריקני על פני העשור הקרוב.^[1] אף שהדברים עוררו הדים, הרעיון עצמו איננו חדש. מאז שנות השמונים נשמעים קולות ^[2] לעיתים מפי בכירים במערכת הביטחון ובהנהגה המדינית ^[3] הקוראים לשנות את המודל הנוכחי, המבוסס בעיקר על מענקים של כסף שניתן לפדות בתעשייה הביטחונית האמריקנית. ואולם בפועל במשך שנים ארוכות שלטה ההערכה כי יתרונות המודל עולים על חסרונותיו.

בשנתיים האחרונות מתחוויר והולך כי הערכה זו כנראה אינה תקפה עוד. העמדה שלפיה נדרשים שינויים גדולים במודל שיתוף הפעולה בין ישראל לארצות הברית נעשית עמדה רווחת. לשינוי זה יש כמובן גם שיקולים אסטרטגיים ומדיניים, שדנתי בהם בפרסומים אחרים,^[2] אך הבנת הפרספקטיבה הכלכלית ההיסטורית היא קריטית לדיון ובה אתמקד כאן.

מבט-על על הסיוע האמריקני ביחס לתמ"ג הישראלי וביחס לתקציב המדינה לאורך השנים חושף תמונה ברורה ודרמטית, שראוי להכניס לתודעה הציבורית. המשמעות הכלכלית של הסיוע השתנתה בסדרי גודל שלמים מאז החל בשנות השבעים, בעיקר כתוצאה מהצמיחה העקבית של הכלכלה הישראלית. אין לזלזל בתוספת המשאבים של 3.8 מיליארד דולר לשנה שישראל מקבלת מארצות הברית, אך יש לעדכן את היחס התודעתי כלפיה.

לקריאת המאמר במלואו

פורסם בהשילוח, בתאריך 25 במרץ 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.